

Nye tanker for Repparfjorden?

Gruveselskapet Nussir har i 20 år planlagt kobbergruve i Repparfjorden og i 15 av disse åra har deres foretrukne alternativ vært å dumpe all avgangen i fjorden. Planen har ført til store protester og problem med å få finansiering. I november 2024 kom endelig gjennombruddet, med en sammenslåing med det kanadiske selskapet Blue Moon Metals og Nye Sulitjelma Gruver. Dette ga en etterlengta tilgang på kapital og også utsikter til avsetning på det framtidige produktet.

Nussir-ledelsen jubla og deres tilhengere med dem. Spørsmålet er bare om de har solgt skinnet før bjørnen var skutt. Ledelsen i Blue Moon ville nemlig ikke bare kjøpe en ferdig plan, den ville også ha et ord med i laget om hvordan gruva skulle drives. 04.12.2024 skreiv Blue Moon–direktør Christian Kargl-Simard:

Disposal of tailings in bodies of water has technical merits, and is supported in Norway, but as you know has significant pushback internationally. We believe there are some viable (and elegant) alternatives to avoid tailings disposal in bodies of water at both projects. Also, both projects can be developed with minimal surface disturbance. If these projects are re-designed with conventional tailings disposal methods, they will be easily financed by international investors.

Kort sammenfatta betyr det at Blue Moon ønsker å unngå deponering av gruveavgang i vann for begge prosjekta, altså Repparfjorden og Sulitjelma.

Seinere har det kommet nye tegn på at de mener alvor, og i forbindelse med at Blue Moon har kjøpt opp Repparfjord Eiendom og dermed både industrianlegget etter tidligere gruve og pågående steinbrudd, har selgeren (og ny aksjonær i Blue Moon) Wergeland-gruppa lansert ideen om utdriving av fjellhaller for kombinert salg av pukkestein og påfølgende lagring av gruveavgang.

Kan dette åpne for ei løsning på en av de hardeste og mest langvarige miljøkonfliktene i norsk historie? Eller gleder vi oss for tidlig? For snart 5 måneder etter brevet fra Blue Moon–direktøren er dette ikke gjentatt offentlig og det har heller ikke fått støtte fra Øystein Rushfeldt, som etter 15 år som Nussir-direktør nå er ansvarlig for Blue Moons prosjekter i Norge. Snarere tvert om, for 20.03.2025 sender han til Miljødirektoratet *Avfallshåndteringsplan – Nussir ASA kobberprosjekt*. Planen er datert 24.11.2024, men blir først sendt over i mars etter at direktoratet etterlyste denne.

En avfallshandteringsplan skulle etter regelverket vært levert som del av søknaden om utslippstillatelse, som Nussir leverte i 2011, og fikk innvilga i 2016. Dette er et krav fra EUs mineralavfallsdirektiv, som blei innført i EØS i 2009. Mangelen på slik plan blei av flere miljøorganisasjoner innklaga til ESA, som ga klagerne medhold. Nussir fikk levere planen på etterskudd, men det er et absolutt vilkår at avfallshandteringsplanen er godkjent av myndighetene før noe gruvearbeid kan settes i gang. Før det kommer så langt, skal planen på høring og ei godkjenning kan påklages. Erfaring fra lignende saker tilsier at det kan ta minst et år. Med andre ord ingen sprenging i 2025.

I avfallsforskriften står det: *Formålet med planen er å hindre eller redusere avfallsproduksjonen og de negative miljøkonsekvensene av den, å fremme nyttiggjøring av mineralavfall ...*

Hensikten er altså å unngå slike situasjoner som Nussir ASA har planlagt for Repparfjorden. Hva gjør så planen for å oppfylle dette? Jo, den nevner en mengde alternative bruks- og deponeringsmetoder, men har ingen forpliktende plan for å bruke noen av dem i praksis. Det er ingen ting i planen som tilsier at Nussir ASA / Blue Moon vil gjøre noe annet enn å deponere all avgang i fjorden. Altså et reint spill for galleriet, et pliktarbeid for formelt å oppfylle kravet om en avfallshandteringsplan. I virkeligheten er hele planen et 65 siders langt forsvarsskrift for at all avgang kan dumpes i Repparfjorden, uten noen andre innskrenkinger enn at man forplikter seg til å "overvåke" utslippet.

Det eneste som er nytt i planen, er at man nå går bort fra tanken på å starte opp gruvedrifta på Ulveryggen, men vil starte på Nussir-feltet. Dette er nok resultat av at uavhengige undersøkelser har vist at Ulveryggen ikke vil være så lønnsom, men det kan også være en taktikk i håp om å redusere motstanden fra reindrifta.

Nå er det på tide å be om et svar: Hva er det som er aktuell politikk for gruva ved Repparfjorden? Er det den nye ledelsens ideer om alternativ disponering av avgang? Eller er det den gamle ledelsens plan, slik den er uttrykt i avfallshandteringsplanen? Med en metode for avfallshandtering som knapt noe annet land i verden ville ha godtatt, og som garantert vil føre til mer motstand og aksjoner.